

Τό πραξικόπημα τοῦ Ἀπριλλίου ἔχει πλήξει καιρῶς τήν ἑλληνικήν οίκομολίαν. Ἐκόηλος ἤδη εἶναι ἡ οίκονομική ὕφεσις, ἡ κέρφις τῶν ἐπενδύσεων καί ἡ μεγάλη μείωσις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς χώρας. Καί τό τρίτα αὐτά χαρακτηριστικά τῆς ἐξελίξεως ἀπό τοῦ Ἀπριλλίου τοῦ 1967 καί ἐντεῦθεν ἀποτελοῦν φαινόμενα διὰ πρώτην φοράν ἀπαντώμενα τουλάχιστον κατὰ τήν περίοδον ἀπό τοῦ 1953 κατὰ τήν ὁποίαν συνεχῶς ἦτα ἡ οίκονομική ἀνάπτυξις καί ἡ ἀύξησις τῶν ἐπενδύσεων, αἱ δέ ἐτήσιαι μεταβολαί τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος ἦσαν ὡς ἐπὶ τό πλεονεκτήσιμον ἐπισημασθεῖσαι. Ἄκόμη ὅμως σημαντικώτεροι τῶν ἄλλων αὐτῶν ζητησῶν τῆς οίκονομίας εἶναι ἐκεῖναι ποῦ ἔκδηλωσάν μελλοντοῦς, ὡς συνέβησαν τῷ πραξικόπηματι τοῦ Ἀπριλλίου. -

Ἡ οίκονομική πολιτική τῆς χούντας καί προπαντός αὐτή καθ' ἑαυτήν ἡ ἀνώμαλος κατάστασις ἔχουν ὑποσκάψει τό θεμέλιον τῆς νομιματικῆς ἰσορροπίας. Ἡ σταθερότης τῶν τιμῶν κοῦ ἐπικρατεῖ ὡς τώρα συγκαλοῦται προσωρινῶς τόν ὀριστῶμενον κίνδυνον νομιματικῆς καταρρέσεως ποῦ εἶναι δυνατόν νά ἐκδηλωθῇ εὖς οἰανδήποτε στιγμήν.

Ἡ ἐντός τοῦ 1967 σημειωθείσα κέρφις τῶν ἰδιωτικῶν ἐπενδύσεων καί μείωσις τῆς εἰσοδοῆς ζένων κεφαλαίων δέν εἶναι παρά ἡ ἀπαρχή τῆς ἀνομοιογενεῦς μεταστροφῆς εἰς τοῦς τομεῖς αὐτούς, διου αἱ συνέπειαι δέ ἐκδηλωσάν εἰς τό σύνολόν των ἐντός τοῦ τρέχοντος καί τῶν προσεσχῶν ἔτων. -

Τέλος ἡ χώρα δέ ὑφίσταται ἐπὶ μακρόν χρόνον τῆς τραγικῆς συνεπειᾶς τῆς πλήρους ἐξαρθρώσεως τήν ὁποίαν ἐπέτυχε ἤδη νά ἐπιφέρει ἡ χούντα εἰς τόν διοικητικόν μηχανισμόν καί τό ἐκπαιδευτικόν σύστημα μέ τῆς ἀρθρώσεως ἀπολύσεως θανάτων ὑκαλλήλων καί μέ τῆς ἀναχρονιστικῆς παρεμβάσεως τῆς εἰς τόν τομεῖα τῆς παιδείας. θ

*Οἱ αἱ ἀνωτέρω δυσμενεῖς ἐπιδράσεις εἰς τήν οίκομολίαν, ἀπορρέουν ἀπό τό γενικόν κλίμα ἀβεβαιότητος καί ἀνασφαλίας, ποῦ ἐδημιούργησεν ἡ κατάλυσις τοῦ πολιτεύματος καί ἡ ἀναγκαστική τῆς αὐθαιρέσεως εἰς μοναδικήν ἀρχήν διακυβερνήσεως. Οὐδέτις σχεδόν ἐκ τῶν θεσμῶν καί τῶν φοροκωδέσεων ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται ἡ λειτουργία τῆς

οικονομίας δύναται να θεωρηθή ασφαλής, εφ' όσον ή διατήρησις των εξαρτάται από την αυθαιρεσίαν της χούντας, ή όποια ούδεμις κοινωνική τάξεωσ τή συμφέροντα εκφράζει ώστε να δύναται να γίνη πρόβλεψις περί της πιθανής τακτικής της.

Με βάση την γνώμη του κ. Ηλιοπούλου...

κατά τή δωδεκάμηνον διόσθημα από τού πραξικοπήματος και έντεθεθεν άνηγγέλθησαν, άπερασίσθησαν, άβελκλήθησαν μέτρα άλληλοσυγκροσόμενα, δημιουργούντα τήν έντύπωσιν ότι οι άσχοούντες τήν οικονομικήν πολιτικήν άγνωσθν τά προβλήματα και δέν είναι εις θέσιν να εκτιμήσουν τήσ συνεκείας έκάστου μέτρου. Ός έκ τούτου είναι φυσικόν να άμαμώνονται τά πάντα ως πιθανά, άκόμη και ή κατάργησις βασικών θεσμών επί των όποιων αφερίζεται τή οικονομικόν σύστημα. *Η έπιστολή...*

Η άπόφαση... Η άπόφαση είναι... Η άπόφαση είναι...

Έκ των πλέον άποφασιστικόν επί των, κατ'ο άσταθμήτων παραγόντων οι όποιοι οδηγούν εις χαλάρωσιν της οικονομικής δραστηριότητος σήμερον και ά άχουν μεγαλύτερας συνεκείας μακροχρονίως, είναι τή πνεσμα φοβίας, επιφυλακτικότητος, άβιασφοράς και άλλετέρως κατέφροντίδος διά τή μέλλον, τή όποίων χαρακτηρίζεται τούς δημώσιους λειτουργούς. Αλλά και άυτοί τού φορετς της ιδιωτικής οικονομικής δραστηριότητος...

Τό 1967 τή ποσοστόν αύξήσεως τού έθνικου εισοδήματος, βάσει των πλέον προσφάτων έπιστήμων εκτιμήσεων, άνηλθεν εις 4%, ένθ' όλίγον πρό της 21.4.67 προεβλέπετο αύξησις ες 7,5% (βλ. και έκθεσιν Ο.Ο.Σ.Α) Ό μέσοσ έτήσιος ρυθμόσ άνδδου της προηγούμενης πενταετίας υπερβαίνει τή 7%, ό ό έ αντίστοιχος μακροχρονιώτερος ρυθμόσ από τού 1953 και έντεθεθεν ήτο άνώτερος τού 6%.

Άλλά ό νεώτερος ύπολογισμός της 'Υπηρεσίας 'Εθνικών λογαριασμών άναλυόμενος κατά κλάδους, ώς εις τόν έπόμενον πίνακα, έξακολουθεύτ παρά τήσ έπανεληγμένεσ άναπροσαρμογήσ πρόσ τή κάτω να υπερτιμā κατά πάσαν πιθανότητα τήν πραγματικότητα, όπως προκύπτει από κολλάς ένδειξεισ, μεταξθ των όποιων και τά δηλωθέντα έξοδα βιομηχανικόν και βιοτεχνικόν έπιχειρήσεων διά τόν φθρον κύκλου έργασίων, καθώς και αί στατιστικά της άπασχολήσεως.

Μεταβολαί άκαθαρίστου έγχωριου προϊόντος εις σταθεράς τιμάς

	1965/66	1966/67	
		άρχιική πρόβλ.	Έτελευταία βλεψίς.-
'Αγροτικός τομέας	2,1%	5%	4%
Βιομηχανία	10,7%	9,5%	4%
(Μεταποίησης)	(10,9%)	(9,8%)	(2,7%)
'Υψηροίς	7,3%	7,5%	4%
'Ακ. έγχωρ. προϊόν	7,1%	7,5%	4%

Ότω παρά τήν μεγαλύτεραν αύξησιν τοῦ άγροτικοῦ προϊόντος, ή όποία κατά μέγα μέρος όφείλεται εις τήν σύμπτωσιν εθνικής περιόδου ός πρός τήν εσοδειαν τών έλαιοκομικών προϊόντων καί εις τήν ηύξημένην παραγωγήν αὐτοῦ, τό έθνικόν εισόδημα ηύξηθη τό 1967, σύμφωνα πάντοτε πρός τάς έπισημούς εκτιμήσεις κατά 4% άντί τοῦ 7,5% ποῦ προεβλέπετο άρχικώς καί έναντι 7,1% τοῦ προηγούμενου έτους. Χαρακτηριστικόν δέ εἶναι ότι τό εισόδημα εκ τής μεταποίησης ένω προεβλέπετο νά αύξηθῃ κατ' 9,8% ηύξηθη μόνον κατά 2,7%. Συμφώνως δέ πρός τοῦς καταρτιζόμενους όπό τής 'Εθνικής Στατιστικής 'Υπηρεσίας δεικνύται, ή βιομηχανική παραγωγή ηύξηθη, έναντι τής αντίστοιχου περιόδου τοῦ προηγούμενου έτους, κατά 8% τό τετράμηνον 'Ιανουαρίου - 'Απριλίου 1967 καί μόλις κατά 0,9% τό όκτάμηνον Μαΐου - Δεκεμβρίου 1967, όοστό σημαίνει ότι μετά τήν 21ην 'Απριλίου 1967 ή παραγωγική δραστηριότης εισηλθεν εις περίοδον πλήρους στασιμότητος ή καί *κατά* *υ* δέδομένου ότι έντός τοῦ 1967 έλειτοβρήσαν με 8λην τήν δυναμικότητα καί αἱ νέαι μεγάλαι βιομηχανικαί μονάδες (όλουμίλιον, δεύτερον διυλιστήριον πετρελαίου, χημικαί βιοχημικαί κλπ.), αἱ όποαί έπέθεσαν διά πρώτην φοράν εις λειτουργίαν περί τό μέσα τοῦ 1966.-

Δέν πρέπει νά παραλλέκεται, έξ άλλου, ότι ή έόδα ή κυβέρνησις τής χούντας πρόβλεψε μέσον έτήσιον ρυθμόν αύξησης τοῦ έθνικοῦ εισοδήματος 8% - 8,5% διά τήν πενταετίαν 1968-1972 τήν καλυπτομένην άπό τό όπ' αὐτῆς όμοσευθέν πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξεως, τό όποιον κατά τάς διακηρύξεις τῆς διά πρώτην φοράν θά άπεπέλει πρόξιν....

"Ότι ή όρεσις εις τήν βιομηχανίαν όφείλεται εις τήν πολιτικήν μεταβολήν εἶναι άναμφισβήτητον παρά πάντα έσχυρισμόν τής χούντας ότι "παρέλαβε τήν οικονομίαν εις κατάστασιν όρεσεως". Η αλήθεια εἶναι ότι πρό τοῦ πραξικοπήματος εἶχεν εκόηλωθη άπλώς όρεσις εις τήν οίκοδομικήν δραστηριότητα καί τήν άγοράν άκινήτων, συνεπίς όπερκορεσμού μετά μακράν περίοδον έντόνου άνόδου εις αύτάς. Διά τήν βιομηχανικήν παραγωγήν ούδέν έδικαιολογεῖ πρό τοῦ 'Απριλίου άπαισιοδόξους προβλέψεις. Βεβαίως δέν έξωρεττο πιθανόν νά έπαναληφθῇ ή θεαματική - ένω τοῦ 15% - αύξησης τῆς παραγωγῆς τοῦ 1966, όφειλομένη εις τήν θέσιν διά πρώτην φοράν εις λειτουργίαν τών νέων με-

γδλων βιομηχανικών συγκροτημάτων. 'Αλλά, αέ λοιπαι συνθήκαι αέ όποιαί αέ προσδιώριζον τόν ρυθμόν τής παραγωγής ήσαν ενοτοκαί. 'Η μεγάλη αύξησις τών εισοδημάτων κατά τό 1966 θά συνεπήγето ενισχυτικήν έπι- δρασιν άπό τής πλευράς τής ζήτησεως, ένω και ώς πρός τήν πλευράν τής προσφοράς ούδέν έδικαιολογει διακοπήν τών προσπαθειών έπενδύσεως και βελτιώσεως τών έγκαταστάσεων του έξεδηλοθόντο δλονέν και είνε εδρυτέραν κλίμακα κατά τήν άπό του 1963 περίου και έντεθεν φάσιν ταχύτερας άναπτύξεως τής βιομηχανίας. 'Η έπίδρασις έκ τής κάμψεως τής οικονομικής δραστηριότητος, ή όποια άλωοτε υπό όμαλής συνθήκαι ήτο άπίσανον να παραταθ έπί μακρόν και να είνε τοιαύτης έντάσεως, να ήτο ήσσονος σημασίας διά τόν ρυθμόν (έξέκκερρέσσ) τής συνολικής βιομηχανικής παραγωγής. Αύξησις αύτης κατά 10% περίου άπετέλει εθλογον προσδοκίαν, ώς και αέ σχετικαι έκτιμήσεις του ΟΟΕΑ δεικνύουσι. Ουτε αέ διεθνετις τάσεις πρός ύφεσιν άποτελοθν έξήγησιν τών έλλη- νικών έξελίξεων, όρομένου ότι ύπως είνε γνωστόν ή έλληνική βιομηχανία στηρίζεται σχεδόν άποκλειστικώς είνε τήν έσωτερικήν άγοράν και ώς εκ τούτου έλαχιστα έπηρεζεται άπό τής διεθνετις οικονομικής διακυμάνσεως.

'Η διακοπή τής βιομηχανικής άνόδου μετά τό πρώτον πετρίμηον του 1967 όφείλεται άποκλειστικώς είνε τό δυσμενές κλίμα προσδοκίών που έδημιουργήθη έξ αύτίας τής πολιτικής άνωμάλειας. 'Από τής πλευράς τής ζήτησεως άνασταλτικώς παράγω ητο ή τάσις περιορισμού καταναλω- τικών δαπανών έν γένει είνε τήν όποιαν ώδήγησεν ή άβεβαιότης ώς πρός τά εισοδήματα και ώς πρός τής μελλοντικής έξελίξετις έν γένει. Εδρύ- ταιται κατηγορία καταναλωτών, ώς ήη τών μισωτών, έδρισκόμεναι άπό του πρακτικότηματος και έντεθεν υπό άπόλυσιν ήτο φυσικόν να περι- στελλοθν τής δαπάνας των, άνάλογοι δε διαθέσεις χαρακτηρίζουσι γενι- κώτερον τήν στήσιν τών καταναλωτών υπό τήν πιεστικήν άτμοσφαιραν τής δικτατορίας. Οι ύδιοι παράγοντες έπέδρασαν άνασταλτικώς έπί τής παραγωγικής δραστηριότητος και άπό τής πλευράς τής προσφοράς. 'Η διστακτικότης τών έπιχειρήσεων ήτο φυσικόν έπακλουθον τής άνωμάλου καταστάσεως και τής έλλείψεως είσοδήματος άσφαλείας και έμπιστοσύνης πρός τήν οικονομικήν πολιτικήν, αέ έκδηλώσετις τής όποιας έκλονισαν τήν έμπιστοσύνην και τών πλέον άφελών και ύσπερστουσαν όλας τής παραγωγικής τάξεως. Μεταβολαι τών έπιχειρήσεων έπενδύσεων παύλου κεφαλαίου ύκολογούονται έπισήμως είνε σταθεράς τιμές, ώς άκολούθως:

2 προσδοκία

	1965/66	1966/67
Δημόσιαί έπενδύσεις	10,1%	13%
'Ιδιωτικαι "	12,4%	- 6,4%
Σύνολον έπενδύσεων	11,8%	- 1,5%

'Αλλά αέ εκτιμήσεις αύται ύπερτιμούσι πιθανώτατα τήν πραγμα- τικότητα, όσον άφορβ τουλάχιστον τής ιδιωτικής έπενδύσεως, τών όπολων ή πτώσις πρέπει να είνε πολύ μεγαλύτερα. Καί μόνον ή μεγάλη κάμψις τών έπενδύσεων είνε κατοικία - αέ όποια άντιπροσωπεθουσι περί τό 40% του συνόλου τών ιδιωτικών έπενδύσεων - δικαιολογεί τοϋτο (έν-

δείξεις περί της έκτασης αυτής παρέχει η εξέλιξη των σχετικών επενδύσεων εις την περιοχή πρωτεύουσας αι όποιαι υπολογίζονται κατά 19% περίπου κατώτερα εν συγκρίσει προς τό 1956). Έπί πλέον, τό έκλειπον των βιομηχανικών επενδύσεων τό όποιον ήδη πρό του πραξικοπήματος έθεωρείτο πιθανόν νά μή εμφανίση οδαιώδη αύξηση εν δέν έγένετο έντός του 1957 έναρξης έκτελέσεως νέων μεγάλων παραγωγικών σχεδίων, πρέπει νά είναι κάτω του αντίστοιχου του 1966.-

Αί δυσμενείς άνωτέρω εξέλιξεις εις την παραγωγικήν δραστηριότητα καί τάς επενδύσεις υπάρχει φόβος νά μή έχουν άπλωσ την σημασίαν μιας βραχυχρόνου όφσεως. Τό πραξικόπημα συνέπεσεν εις μίαν περίοδον άποφασιστικής καμπής διά την ελληνικήν βιομηχανίαν, εις την όποιαν μόλις πρό διελθών έτών είχαν άρχισαι νά εκδηλοϋνται τά συμπτώματα διαρθρωτικών μεταβολών καί ταχύτερας πρόδου εν γένει. Η άνατροπή των δημιουργηθειών βαθμιαίως συνθηκών διαμάχης καί αίσιοδοξίας ώς προς τό οικονομικόν μέλλον της χώρας θά διακόψη την μόλις άρξαμένην βιομηχανικήν άνάπτυξιν καί θά απαιτηθή μακρός χρόνος διά την άποκατάστασιν του πρό του πραξικοπήματος κλίματος.-

"Όσον άφορά τό έντελώς άμεσον μέλλον η προοπτική είναι εν πάση περιπτώσει πολύ δυσμενής. Εις την βιομηχανίαν τά άποθέματα είναι καθ' όλας τάς ένδειξεις ηύξημένα καί τουτο θά δόγησεν εις περαιτέρω πτώσιν της παραγωγής, εις πολλούς κλάδους της όποίας τά κατά τό 1967 έκπνεδα έκτετεχθήσαν χάρις εις την σημαντικώς εδρυτέραν πιστοδότησιν. Έν γένει άναμένεται έντός των προσεχόν μηνών έπιταχυνμένη κάμψις του ρυθμού της οικονομικής δραστηριότητας. Πολλά έπιχειρήσεις άντιμετωπίζουν σοβαράς δυσχερείας καί η έκδήλωσις πτωχεύσεων εις εδρυτέραν κλίμακα θεωρείται βεβαία.-

" "

Αί εξέλιξεις εις τόν νομισματικόν τομέα είναι εξ ίσου δυσμενείς. Έντός του 1967 η αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας άνηλθεν εις 7,6 δισεκ. δραχ. έναντι αύξήσεως 2,8 δισ. μόνον τό 1966. Η αύξηση αυτή προήλθε καί από τό συνολικόν δημοσιονομικόν έλλείμμα, άλλά κυρίως από πληθωρικήν χρηματοδότησιν του ιδιωτικού τομέως της οικονομίας. Η συνολική τραπεζική χρηματοδότησις του ιδιωτικού τομέως της οικονομίας ηύξηθη τό έντεταμένον 'Απριλίου-Δεκεμβρίου 1967 κατά 10 δισεκ. δραχ., έναντι αύξήσεως εξ 6,4 δισεκ.δραχ. της ίδίας περιόδου του 1966, ~~αυξήσεως~~ ενώ η αύξηση των ιδιωτικών καταθέσεων άνηλθε τό δεκάμηνον 'Απριλίου 1967 -Φεβρουαρίου 1968 εις 4,5 δισεκ. δραχ., έναντι 9 δισεκ. δραχ. της αντίστοιχου περιόδου 1966/67. Η τοιαύτη πιστωτική έκέκτασις έγένητο με την πρόθεση νά άσκηθη ένισχυτική επίδρασις επί της οικονομικής δραστηριότητας, ώδήγησεν όμως εις άποθεματοποίησιν, η όποία ώς ήδη έλέχθη θά έπηρεσει τόν ρυθμόν της βιομηχανικής παραγωγής κατά τό τρίτον έτος.

Σελίδα

*1946 εκδόσεις
8. 2. 1946
11.7. 1946*

Η δυσμενής εξέλιξις των καταθέσεων - άβησις κατά ποσόν διλιγώτερον του ήμισους έκείνου του 1966* - άφελεται βεβαίως άποκλειστικώς εις τό κλίμα δυσπιστίας λόγω της πολιτικής άνωμαλίας. Έπί της νομισματικής κυκλοφορίας ήσκησεν άντιστρόφως ισχυράν μειωτικήν επίδρασιν ή έλλειμματική της του ίσοζυγίου πληρωμών.

Παρά την τοιαύτην πρωτοφανή διδγκωσιν των ^{νομισματικών} κυκλοφοριών, τό έκπέδα των τιμών κατά την άπό του Άπριλλου του 1967 καί έντεθέν περιόδον, χαρακτηρίζονται άπό τίσεις άποχωρήσεις ή τουλάχιστον στασιμότητος.

Ούτω παρατηρείται τό παράδοξον φαινόμενον σταθερότητος ή καί κίψωσις των τιμών υπό συνθήκας μεγάλης αύξήσεως της ρευστότητος της οικονομίας. ~~αυταύτης αύξήσεως~~ ^{της κυκλοφορίας κατά 20%} κατ' έν χρόνον ή αύξησις του έθνικού εισοδήματος καί κατ' αύτας τας έπισήμους έκτιμήσεις δέν υπερέρη τό 4%. Η συναγομένη εκ των εξέλιξεων τούτων μερίσις της εισοδηματικής ταχύτητος κυκλοφορίας του χρήματος, φαινόμενον τό άποτόν συνθήκας άντανακλά ένισχυμένην εμπροστούνην πρός τό νόμισμα, όπό τας σημερινάς συνθήκας είναι έντελής άνεξήγητος εκ πρώτης όψεως. Τό παράδοξον έν τούτοις εξηγείται έν ληρό ή ύπ' όψην ή ίδιόρρυθμος κατάστασις που έχου δημιουργήθη μετά τό πραξικόπημα καί που συνεπάγεται άντιδράσεις διαφόρων των συνθήων φυσιολογικών άντιδράσεων υπό συνθήκας πληθωρισμού. Υπό τό καθέσθης της χούντας όδεύει πρόβλεψις ότι τό μέλλον είναι δυνατό ήμ' όσον τό κατά παράδοξιν ύργασιν άνοχής της οικονομικής πολιτικής τό άποτα εξηρηρίζον έν ΜΙΝΙΜΟΥΜ είδη κρισίας καί άποτελεσματικότητος έχον εξαράσθη εκ ήμ' όσον αί γέφυραι τούτες άσυνετήται καί άντιπρακτικά καί έκδηλώσει οικονομικής πολιτικής είναι ίκανά νά καταστρώσων δυσπρόστοις καί τούς πλέον άφελους. "Όλα θεωρούνται δυνατά, άκόμη καί ή κατάλειψις βασικών θεσμών του οικονομικού συστήματος, χαρακτηριστικών όδ είναι ότι ή άντιλήψις περί βασικών τίσεων της χούντας είναι διαδεδομένη εις εύράν κύκλον άντηρητηρών έλλήνων. Υπό τούτας συνθήκας ή επικρατούσα σέσις είναι ή της άναμονής. Αί καταναλωτικά δαπάναι άποφεύγονται όις νά υπάρχη μία ρευστότης άσφαλείας πρός άντιμετώπισιν ένδεχόμενων μελλοντικών δυσχερειών λόγω μεταβολής των προηπόδεσων αί όποίαι προσοιόρουν τό διασείσμον άτομικών εισοδημα. Ες άλλου ούδεμία μορφή τοποσητήσεως θεωρείται άσφαλής. Χαρακτηριστικόν είναι ή μεταστρόφη εις την ροήν πρός κατώσεις.

Η επικρατούσα δυσπιστία παρουσιάζει τούτο τό ίδιόρρυθμον ότι δέν άφορά τας νομισματικές συνθήκας μόνον, αλλά την γενικήν κατάσταση της χώρας άπό τό καθέσθης της χούντας. Ούτω οι άποταμειυται μή δυναίμενοι νά άποφασίσουν μίαν τοποθέτησιν, καταλήγουν όις τής άδρανείας εις την άποθησαύρισιν δραχμών. Βεβαίως έν δέν ήσαν τούσον μεγάλοι οι κίνδυνοι προσφυγής εις την άγοράν χρυσού ή ξένου συναλλάγματος, αί όδο άπταθ διέξοδοι θα είχον άπορροφήσει όληκληρη τήν πλεονάζουσαν ρευστότητα.

Επίσης πρέπει νά σημειώθη ότι τό εύρότερον κοινόν δέν είναι έπισημένον γν τοποθέτη ή άποταμειύμα του εις χρηματιστηριακής άξείας. Άπόδειξιν τούτου άποτελεί καί ό όγκος των συναλλαγών εις τό Χρηματιστήριον Άξίων Άθηνών, ό όποτος όλόκληρο τό 1967 ά-

νηλθεν εις 297 εκατ.δρχ. η ΙΟ εκατομβολλ. δια μετοχης και εις 721 εκατ.δρχ. η 24 εκατ.δολλ. δι' ομολογιας.-

'Αλλα η ιδρυσεια αυτη και η σιδαις αναιμονης του συγκρατου εως τωρα το επεπεδον των τιμων δημιουργουσα μια επιφραση νομισματικης σταθεροτητος αποτελει ακρωσ επισημη καταστασιν εκπλεουσαν τον κινδυνον ανατροπης της νομισματικης ισορροπιας εδς ολανδηκοτε στιγμην. Ξν τυχαϊον γεγονος, μια συγκεκριμενη εντυπωσιακη δυσμενης εκδηλωσιν, ακδη και μια διαδοσις δδναιται να προκαλειςου πανικον, ο οποτος θα μετατρεψη απετομωσ εις ζητησιν δλοκληρον την πλεονδειςουσαν ρευστοτητα και να δδηγησ εις ραγδατον πληθωρισμον.-

Αι νομισματικαι συνθηκαι δν προκειται βεβαως να βελτιωθου εντος του επερχοντος ετους. Η πληθωρικη επιδρασις εκ του δημοσιου τομews θα εινα ισχυροτερα, εφ' ουον αι μν δαπναι εχουν προβλεψη εις οσειωδης ανωτερα επιπεδα, τα οποτα οπωσδηκοτε θα πραγματοποιηθουσιν κωρις ν' αποκλειεται και υπερβασις αυτων, τα δε εσοδα θα εινα οσειωδης κατωτερα των επισημων προβλεψεων. Τοιαυτην εξελισιν πιθανολογει η δυσμενης κατε το 1967 εξελισιν των εισοδηματων και η γενικη περαιτερω κωμφις της οικονομικης δραστηριοτητος, η προβλεπομενη δια το τρεχον ετος. Ισχυροτερα θα εινα επισης και η αβεστηκη επι της νομισματικης κυκλοφοριας εκπδρασις εκ της πιστωτικης εκπδρασις λδγω της πολιτικης η οποια αλογισως ηρξισε να εφαρμδζεται εις τον τομew ταυτον (χακτηριστικα εινα τα δδναια δια καταναλωσιν και δια στέγασιν) προς τον σκοπον της καταπολεμησεως της δρψεως. Ίδιαιτερω δε αβεστηκη θα εινα και η εκπδρασις εκ της διαγραφης κατε την 6.4.68 του ετους τωρουσ την προς την 'Αγροτικην Τρωπεσιν της 'Ελλδδος χρεων, περ της οποιας γνεται ειδικωτερον λδγος εις το τελος του παρόντος ~~αποθεματου~~

"
"

Εις τον τομew των εξωτερικων συναλλαγων το καθεστωs της χουντας επιτυχεν επισης να υποσκηφ το θεμελια της ισορροπιας. Κατε το 1967 το συναλλαγματικω ελλειμμα του ισοζυγιου πληρωμων και η αντιστοιχος μειωσις του συναλλαγματικου αποθεματου ανηλθεν εις 40 εκατ.δολλ. περικοπο, γεγονος το οποτον εις τα επεσημα στοιχεα συγκυλδπεται λδγω της μεταφορας χρυσων λιρων εκ του λεγομενου ρυθμιστικου αποθεματου, το οποτον αποτελει ανεξερτητον του συναλλαγματικου αποθεματος λογαρισμον.-

Η αβεησις του συνολικου ελλειμματου δρελεται κυριως εις την δυσμενη τροπην κινησεως κεφαλαιων, η οποια και αποτελει το μακροχρονωτερας σημασις πληγμα της οικονομιας συνεπεα του πραξικοπηματος.-

Το 1967 η καθαρη εισοδη κεφαλαιων εσημειωσεν εν συγκρισει προς το προηγουμενον ετος πωσιν κατε 83 εκατ.δολλ., ενω κατε την προηγουμενην περιδον απο του 1954 και εντεπθεν η τδαις ητο ενδωνωσ

*Προβλεψη
by 500000000
επισης 100000000
\$ 340.*

αύξητική. Το αποτέλεσμα του 1967 θα πρέπει να θεωρηθεί ως το πρώτον άκλωδο σύμπτωμα μίας μεταστροφής μακροχρονιωτέρου χαρακτήρος, της όποιας μάλιστα αι συνέπεια θα έδηλωθούν πολύ έντονότερα κατά το τρέχον και τα προσεχή έτη. Έντός του 1967 η είσοδος ιδιωτικών κεφαλαίων βάσει του ΝΔ. 2687 προήλθε, κατά το μέγιστον μέρος, από έγκρίσεις γεγονός κατά τα προηγούμενα έτη (αι βάσει των νέων έγκρίσεων, αντιπροσωπεύουν περί τα 100¹ έκατ. δολλ., πραγματοποιήθησαν εισαγωγαι κεφαλαίων δέν έφθασαν πέν τα 5¹ έκατ. δολλ.). Η συνολική πέντως καθαρή είσοδος κεφαλαίων βάσει του ΝΔ. 2687 άνηλθε κατά το 1967 εις 23,9 έκατ. δολλ. Έναντι 46,6 του 1966. Τα δέ εισαχθέντα υπό του δημοσίου κεφάλαια αντιπροσωπεύουν κατά τό μέγιστον μέρος δάνεια Έναντι των εις συναλλάγμα άποθεμάτων της χώρας και πιστώσεων υπό λίαν έπαχθετάς δρους. Κατά τό τρέχον έτος η πτώσις της καθαράς είσοδος κεφαλαίων θα είναι έτι μεγαλύτερη όπως πιθανολογείται από τό μέγεθος και την ποσότητα των νέων έγκρίσεων. Ένδεικτικόν είναι και τό ότι η σύμβασις LITTON, την όποιαν προβάλλεται χούβντα ως πανάκεια κατά τό παρελθόν έτος Έναντι προβλεπομένης εισαγωγής κεφαλαίων 50 έκατ. δολλ. οδδέν άπέδωσαν και αντίθετως έστοχίσειεν ήδη εις την χώραν λόγγ άμοιβών της περί τά Γ.200 χιλ. δολλάρια. -

Handwritten notes:
 Η είσοδος κεφαλαίων
 καθαράς είναι περί 2000
 εκατ. δολλ. το 1967
 το 1966 είναι 4660
 εκατ. δολλ.

Η χώρα θα ύποστη επί σειράν έτών τας συνέπειας του κλονισμού του προεκάλισε τό πραξικόπημα εις την πόσιν της εις τό έξωτερικόν, η όποια με μεγάλην δυσκολίαν είχεν επιτεύχθαι να άποκατασταθι κατά τό τελευταία έτη. Η διακοπή της τίσως άδελανθμένης είσοδος ξένων κεφαλαίων διά παραγωγικά έκπεδόσεις σημαίνει ότι η οικονομία θα στερηθι επί μακρόν χρόνον μίσης πηγής χρηματοδοτήσεως, η όποια άποτελει προϋπόθεσιν διά την διατήρησιν της έξωτερικής ίσορροπίας της υπό ταχέως ρυθμούς οικονομικής άναπτύξεως. Η έπιδόσις και πάλιν εις τό ένδοτικόν κλίμα ποδ είχε διαμορφωθι κατά την πρό της καταδούσεως του πολιτεύματος φάσιν θα είναι έν από τό μεγάλα προήματα του οσουρεθόνται διά τό μέλλον. -

Έν τή μεταξύ η συναλλαγματική κατάσταση θα παρουσίασι μεγαλύτεραν όξυνσιν έντός του τρέσαντος έτους, με βέβαιον αποτέλεσμα νέαν σημαντικήν μείωσιν του άποθέματος. Αι εισαγωγαι, των όπολων η στασιμότης κατά τό 1967, όφελκομένη εις την οικονομικήν θρασιν, συνετέλεσαν εις αύξησιν του συνολικού έλλείμματος, δέν είναι εύχερες να προβλεφθι πώς θα έξελιχθούν περαιτέρω, λόγω της συνεχώς άδελανθμένης ρευστότητας, είναι όμως προφανές ότι αι έξελίξεις εις τά άλλα μεγέθη θα είναι δυσμενι. Αι τά έξαγωγαι δέν θεωρείται πιθανή όξισ λόγου αδελαι, ένθ είναι βεβαία νέα μεγαλύτερα κίμφις εις τό τουριστικόν συναλλάγμα και κίμφις έπίσης εις τό μεταναστευτικόν έμβόματα άνταναικλώσα και τας έντός του 1966 και 1967 έξελίξεις της μεταναστευσεως (στασιμότης και μείωσις του αριθμού των μεταναστών άντιστοίχως). Οι κήποι δέ πόροι δυνατόν να ύποστούν την έπίδρασιν και της τίσως διά λαθραία έξαγωγήν κεφαλαίων. Ηδη διαμορφωται τιμή συναλλάγματος εις την παράνομον άγοράν αίσθητως άνωτέρα της έπίσημου. -

Handwritten notes:
 Η είσοδος κεφαλαίων
 καθαράς είναι περί 2000
 εκατ. δολλ. το 1967

Η εισοδηματική φορολογία ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης

~~Η χειροτέρευσις της οικονομικής κατάστασως από τοῦ Ἀπρι-
 λίου τοῦ 1967 κατ' ἐπιπέδον ἦτο ἀποδοτικότερα ἐπιτευχθεῖσα, ὡς συνέπεια
 τοῦ πλῆρους ἀνασφάλειας καὶ ἀρραβώθητος καὶ ἐπιπροσφύζοντος λόγου ἀεθί-
 κας μόνης τῆς καταπόσεως τοῦ πολιτεύματος. Ἀλλὰ τὸ βέλτερον αὐτὸ ἐνε-
 τέθη ἀκόμη περισσότερο ἀπὸ τὴν οικονομικὴν πολιτικὴν τῆς χούντας,
 ἔδωκε τὰ ἀσυνάρτητα καὶ ἀντιφαστικὰ μέτρα εἰς τὰ ὅποια προσέφυγε δύναται
 νὰ ὀνομασθῶν "οικονομικὴ πολιτικὴ". Ἡ ἀναζητήσιος κατευθυντή-
 ριου γραμμῆς εἰς αὐτὴν οὐκ ἦτο ματαία, διότι τοιαυτὴ δὲν ὑπάρχει οὐτε
 ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξη ὑπὸ καθέστως ὑπὸ τὸ ὅποιο τὰ ἀρμόδια ὄργανα
 - φορεῖς τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς - εἴτε διεκδύθησαν εἴτε ἀγνοοῦνται
 καὶ αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατὰ βῆσιν ἀπὸ λοχαγοὺς ἢ συνταγματάρχας
 ἐπὶ συγκεκριμένων θεμάτων. Τὸ καθολικὸν πρόβλημα δέωυ ἦτο δυνατόν νὰ
 τεθῆ κἄν καὶ ν' ἀντιμετωπιθῆ σοβαρῶς. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ σύνολον
 τῶν ἐκδηλωθέντων μέτρων εἰς τὸν οικονομικὸν τομέα δὲν συνιστᾷ οὐτε
 πληθωρικὴν οὐτε ἀντιπληθωρικὴν πολιτικὴν ἀπορρέουσαν ἀπὸ μίαν κεντρι-
 κὴν σάλληφιν τοῦ οικονομικοῦ προβλήματος. Ἡ διδγκωσιος τῆς νομισμα-
 τικῆς κυκλοφορίας ἐπῆλθεν ἀρχικῶς αὐτομῶτως λόγω τῆς συστολῆς τῶν
 καταθέσεων καὶ τῆς ἀβῆσεως τῶν δημοσίων δαπανῶν. Ὅταν ἡ οικονο-
 μικὴ θρεσιος ἐγένετο ἀντιληπτὴ πλέον καὶ ἀπὸ αὐτῶν τὴν χούνταν, ἤρχισεν
 νὰ ἐπιδικάζεται ἐνισχυτικὴ παρέμβασις μὲ τὰ πλέον ἀκατέλληλα μέτρα,
 ὅπως ἡ ἐπέκτασιος τῶν πιστώσεων δι' οἰκοδομικὴν δραστηριότητα καὶ διὰ
 στέγασιν, ἡ χορηγίσιος προκαταβολῶν εἰς τοὺς ἐπαλλήλους καὶ τοὺς συν-
 ταξιοχοῦς τοῦ δημοσίου, ἡ διαγραφὴ ἀγροτικῶν χρεῶν κλπ. Παράλληλως
 ἐλαμβάνοντο φορολογικὰ μέτρα δυνάμενα νὰ ἔχουν ἐντελῶς ἀντίθετα ἀπο-
 τελέσματα ἢ δὲ ἄ.ν.α.ε.ρσιος αὐτῶν, ὡς ἡ μεταρροθίσιος τοῦ κῶδικος
 φορολογικῶν Στοιχείων, μετὰ ταῦτα, δὲν ἀπέτρεφεν τὴν ἀνασταλτικὴν ἐπι-
 δράσιν, διότι αἱ πρωτοφανεῖς αὐταὶ ἐκδηλώσεις ἀταξείας καὶ ἀσυνε-
 πείας ἦτο φυσικὸν νὰ ἐνθασχούσιν τὴν διστακτικότητα. Ἀνάλογα ἀποτελέ-
 σματα εἶχον καὶ ἡ τόσιν διατυμπανισθεῖσα πολιτικὴ "κατὰ τῆς φοροδια-
 φυγῆς".~~

Ἐξ ἄλλου, ἐνῶ μόνον, κατὰ τὸ παρελθόν, πολιτικὴν ἀπέτλει
 ἡ ἀποθέρρυσιος τῶν ἐπενδύσεων εἰς οἰκοδομῆς, αἵτινες κατὰ τὰς δύο
 προηγουμένως δεκαετίδας ἀπέτελουν ἀσυνήθως ἡγῆλον ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ
 συνόλου τῶν ἐπενδύσεων, ἡ χούντα διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν δημιουργη-
 θεσιαν θρεσιν εἰς τὴν εἰρηκὴν καὶ τὴν παραγωγὴν ὡς κέρριον μέσον χρη-
 σιμοποιεῖ τὴν διὰ δανείων καὶ φορολογικῶν **κινῶσεων** ἐνθέρρυσιος τῆς
 οἰκοδομικῆς δραστηριότητος, καὶ ἀποτελεῖ ἄσυν εἰκόλον - **κεῖσε** κατ' 8
 μέτρον καὶ αὐτὴ ἀποδίδει λόγω τῆς γενικῆς δυσπιστίας καὶ ἀρραβώθητος
 - ἀλλὰ ἀντιοικονομικῆν.-

X X X

Ἐπὶ τὸ ἀγχος τοῦ ἀξαναμένονο ἐλλείμματος τοῦ ἰσοζυγίου
 τῶν πληρωμῶν καὶ τὴν μείωσιν κατὰ 40 ἑκατ. δολλ. τῶν ἰαχνοῦ ἡδῃ συναλ-
 λαγματικοῦ ἀποθέματος προσεφέρθησαν τόσον ἐθνικῶς ὅσοι εἰς τὸ ξένον
 κεφάλαιον ὥστε ἡ Ἑλλάς νὰ ἐμφανισθῆ ἰσοπέδη χώρα διὰ ξένας ἐπενδύ-
 σεις. Τὸ κεφάλαιον ὅμως δὲν ἐπέσθη. Παρὰ τὰς θορυβώδεας ἐξαγγελίας
 ἐκατοντάδων ἑκατο, δολλαρίων οὐδεμίαν "ἐγχειρῶσιον" ἐπενδύσεων
 ἐπραγματοποιήθη. Ὅλαι αἱ πραγματοποιηθεῖσαι ἐπενδύσεις ἀνήκουν εἰς
 τὴν πρό τοῦ πραξικοπήματος περίοδον. Καὶ αὐτὸ πὸ θερμοπλεκτρικὸν
 ἔργον τῆς Μεγαλοπόλεως, τοῦ ὁποῦ τοῦ θορυβώδη ἐγκαίνια ἐγένετο
 κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1968, ἀνήκει εἰς τὸ καλαιδὸν ἄμαρτυ-

